

zůstane jako obětavý pedagog, neúnavný organizátor na poli botanické společnosti (mj. vedl 27 floristických kursů a jeho zásluhou jsou v rámci kursu rovněž kryptogamologické exkurze), zapálený a zapalující nadšenec a zároveň se rozdávajícím všem bez rozdílu.

J. Liška

ZE ŽIVOTA SPOLEČNOSTÍ

SCHWEIZERISCHE VEREINIGUNG FÜR BRYOLOGIE UND LICHENOLOGIE (SVBL)

Švýcarské sdružení pro bryologii a lichenologii (s paralelním oficiálním francouzským názvem Association Suisse de Bryologie et de Lichénologie, ASBL) je další společností s již poměrně dlouhou historií. SVBL bylo založeno 18.8.1956, iniciátory byli E.Frey a F.Ochsner, který se stal presidentem; v roce založení činil počet členů 35. Společnost každoročně pořádá exkurze (zpočátku jako víkendová dvoudenní akce) a výroční setkání rovněž s exkurzí, v přehledu činnosti dále najdeme různé učovací (např. Sphagnum, Cladonia) i metodické kursy (TLC) a od r. 1963 také pravidelné týdenní akce (Arbeitswoche) zaměřené na podrobný výzkum některé oblasti. V r. 1960 byla založena pracovní komise pro pokrok v systematické a floristice švýcarských mečů, která určila Basilejskou universitu jako instituci spravující centrální herbářovou sbírku a bryologickou knihovnu. V témže roce byla založena Aargauská bryologická pracovní společnost. Od r. 1974 vykonával funkci presidenta SVBL K.Ammann. Od r. 1978 jsou součástí výročního setkání i odborné referáty. V současné době probíhají pod záštitou ŠVBL projekty mapování mechorostů a lišejníků. V roce 1992 začalo sdružení vydávat zpravodaj Meylania (pojmenován na počest významného švýcarského kryptogamologa a zejména hepaticologa Ch. Meylana, 1868-1941). Vychází s periodicitou 2 čísel ročně a uveřejňuje mj. zprávy o projektech i odborné články. Od loňského roku je SVBL členem Švýcarské akademie přírodních věd. V současnosti je presidentem P.Clerc, vicepresidentem E.Ürmi, sekretářem P.Geissler a editorem zpravodaje M.Dietrich. Celkem má nyní přes dvě stovky členů. Z našich bryologů a lichenologů jsou členy SVBL J.Váňa a J.Liška. Členský příspěvek činí 20 CHF ročně.

R Ů Z N Ě

Nimis P.L. (1993): The lichens of Italy. An annotated catalogue. - 897 p., Museo Regionale di Scienze Naturali Torino (Monografia XII), Torino.

Rozsáhlá publikace je prvním check-listem lišejníků a zároveň komentovaným katalogem všech lišejníků doposud z území Itálie udávaných; zčásti obsahuje též lichenizované houby. Kniha zahrnuje celkem 2145 infragenerických taxonů. U každého jsou uvedeny: basionym, synonymika (ca 8000 epithet), excerpte literárních a exsikatových údajů (neuvěřitelné - více než 1400 prací!) se zařazením do krajů, údaje o rozšíření a ekologii. Celé dílo je součástí projektu mediteránní flóry O.P.T.I.M.A. a jistě nebude poslední. Již nyní můžeme italským lichenologům závidět.

Zinsmeister H.D. & Mues R., eds. (1990): *Bryophytes: their chemistry and chemical taxonomy. Proceedings of the Phytochemical Society of Europe.* - 470 p., Clarendon Press, Oxford.

Šborník referátů ze setkání v r. 1988 v Saarbrückenu je tématicky rozdělen na 6 částí: morfologie a taxonomie, část o chemických látkách (zejména terpenoidech a mj. i o jejich významu ve fylogenezi - autoři Herout a Markham), o biochemických a fyziologických aspektech, o monitorování organických i anorganických látek v prostředí, o sekundárních metabolitech, o biologických aktivitách přírodních produktů a materiálu uzavírají práce o taxonomickém využití sekundárních metabolitů. Každá kapitola je pojata jako přehled dosavadních znalostí o dané problematice, doložena je vlastními výsledky a doplněna zpravidla velmi obsáhlým seznamem literatury. Na závěr je připojen rejstřík chemických látek a jmen zmiňovaných mechorostů.

Z. Hradílek

Crosby M.R., Magill R.E. & Bauer Ch.R. (1992): *Index of Mosses 1963-1989.* - 646 p., Missouri Botanical Garden.

Kniha je seznamem jmen všech taxonů od kategorie rodu níže publikovaných v letech 1963-1989; zahrnuje rovněž jména publikovaná dříve a nezahrnutá v ostatních seznamech, především v Index Muscorum. Liší se tak zásadně od dřívějších prací, které se pokoušely být jednak nomenklatorickým katalogem a jednak stanovit taxonomickou hodnotu jmen. Uživatel zde tedy nenajde taxonomickou synonymiku, s výjimkou některých taxonů v odstavci "Jiné použití". V případě jména nově popsánoho taxonu je uvedena také lokalita a údaje o uložení typového materiálu. V závěru knihy jsou dva dodatky - seznam úplných jmen autorů s roky narození příp. úmrtí a seznam plných názvů periodik a titulů knih, jejichž zkratky jsou v knize použity. Publikace obsahuje asi 8500 jmen a představuje důležitou pomůcku při taxonomické práci navazující na Index Muscorum. Je 42. svazkem edice "Monographs in Systematic Botany".

I. Novotný

Japonsko hostilo v srpnu 1993 v Jokohamě XV. Botanický kongres (jak organizátoři rádi zdůrazňovali, byl první v Asii, a dodali mu lesku účastí korunního prince s princeznou). Z více než 230 (!) paralelních symposií byly mechorostům a lišejníkům věnovány: Systematika mechorostů (organizátoři T. Koponen, J. Engel, Z. Iwatsuki), Experimentální biologie mechorostů (M. Bopp, J. Shaw, K. Nehira), Reproductivní biologie mechorostů (R.E. Longton, L. Söderström, H. Deguchi), Taxonomie a fyto geografie lišejníků (I. Kärnefelt, H. Kashiwadani), Experimentální biologie lišejníků (M. Galun, M. Nakanishi, Z. Yamamoto), Lišejníkové látky (I. Yoshimura, S. Huneck) a Chemie mechorostů (R. Mues, Y. Asakawa). Symposia (v trvání 3 hodin) zahrnovala pouze zvané přednášky; ostatní příspěvky byly ve formě posterů (velmi početných). Kongres ukázal jihovýchodní Asii jako neobyčejně dynamickou oblast i ve vědeckém potenciálu; vědomí vzájemné souvislosti této části světa bylo posíleno i sníženým konferenčním poplatkem pro účastníky z asijských zemí. Přes obrovitost kongresu (přes 6000 účastníků a 3400 příspěvků) poskytl kongres velmi dobré prostředí pro komunikaci mezi badateli z různých disciplín. Málokdo samozřejmě pojede na speciální mezinárodní symposium věnované problematice, jež ho sice obecně zajímá, ale v níž nepracuje; kongres mu jich nabídl nepřehledné množství.

th

Ve dnech 29.8. - 9.9.1993 se konala exkurze v jižním Tyrolsku v Ober Gurgl (Ötztal Alps) uspořádaná sdružením Bryologisch-lichenologische Arbeitsgemeinschaft für Mitteleuropa za účasti asi 100 bryologů a lichenologů,

převážně z Německa, Rakouska a Švýcarska. Na vedení se podíleli prof. J.Poelt (Univ. Graz) a prof. G.Gärtner (Univ. Innsbruck). Díky vzorné organizaci a příznivému počasí byla exkurze velmi úspěšná. Během večerních shromáždění se konaly přednášky, rovněž byly projednávány některé organizační záležitosti sdružení týkající se zejména vydávání časopisu Herzogia. Byly též provedeny některé personální změny ve funkcích sdružení. Od nás se zúčastnil exkurze dr.A.Vězda.

A. Vězda

Přehled českých a slovenských grantových projektů

GA ČR:

Síťové mapování aktuálního rozšíření epifytických lišejníků na Moravě - řešitel J.Liška, 1993-95 (204/93/2253)

Studie fytozenozon a fytoocenóz v Národním parku Podyjí-Thayatal - řešitel J.Vicherek, lichenologická část A.Vězda a B.Gruna, bryologická část Z.Hradílek, 1993-95 (204/93/2052)

Biotické interakce při osídlování toxických substrátů vegetací - řešitel P.Kovář, bryologická a lichenologická část Z.Soldán, 1993-95 (204/93/2256)

GA AV ČR:

Síťové mapování aktuálního rozšíření epifytických lišejníků v Čechách - řešitel J.Liška, 1991-93 (60505)

Dynamika epifytické lišejníkové vegetace pod vlivem zvyšující se hladiny znečištění ovzduší - řešitel J.Liška, 1992-93 (60560)

Grant MŠMT ČR (v rámci FDR):

Biodiverzita přírodních ekosystémů Šumavy (referenční plochy pro management biosférické rezervace UNESCO) - řešitel J.Váňa, bryologická část J.Váňa a Z.Soldán, lichenologická část J.Liška, 1993-95

GA SAV:

Flóra nižších rastlín Slovenska - řešitel F.Hindák, bryologická část A.Kubinská, lichenologická část I.Pišút a A.Lackovičová, 1991-93 (245)

Fytoindikácia a ekologické problémy imisných oblastí spišsko-novoveskej priemyselnej aglomerácie - řešitelé I.Pišút a A.Lackovičová, 1991-93 (246)

Ve Švédsku vznikla v září 1992 nová národní lichenologická společnost nezávislá na Nordisk Lichenologisk Förening (sdružující lichenology severských zemí) SVENSK LICHENOLOGISK FÖRENING (SFL). Činnost společnosti bude zaměřena na pořádání úvodních kursů, exkursí a rovněž shromažďování údajů o ohrožených druzích. Presidentem je G.Thor, počet členů již dosáhl počtu 65, členský příspěvek pro období 1993-1994 činí 50 SEK. Info: G.Thor, Dept. of Ecol. & Environm. Research, Swedish Univ. of Agricultural Sci., P.O.Box 7072, S-750 07 Uppsala, Sweden.

Při Italské botanické společnosti vznikla 7.12.1992 nová BRYOLOGICKÁ PRACOVNÍ SKUPINA, jejímž koordinátorem se stala C. Cortini Pedrotti a sekretářem M. Aleffi, oba se sídlem na katedře botaniky a ekologie na universitě v Camerino. Cílem skupiny je stimulace a koordinace bryologického výzkumu. Soustřeďují se na výzkum méně známých oblastí, pořádají vědecká setkání, exkurze a kursy zaměřené na obtížnější skupiny.

Francouzská lichenologická společnost (Association Francaise de Lichénologie)

začala vydávat novou řadu studií, která bude tvořit samostatnou přílohu členského zpravodaje (Bull. d'Inform. Ass. Fr. Lichénol. Mémoires) a bude prodejná samostatně.

ZAJÍMAVOSTI

Nové ulice v Brně pojmenované po botanících

Na novém sídlišti Brno-Medlánky je v malém bloku domů obkrouženém ulicemi Podpěrova a Jablonoňová rovněž ulice Suzova (paralelně mezi ulicemi Polfvkovou a Broskvoňovou).

Mechorosty nedají pokoj žádnému substrátu

Indičtí bryologové našli v Himaláji ve výšce 2200 m odhozenou koženou botu porostlou souvislým společenstvem mechorostů sestávajícím z 11 druhů (*Brachythecium cameratum*, *Bryum* sp., *Claopodium pellucinerve*, *Cryptolepton flexuosus*, *Didymodon recurvus*, *Fissidens bryoides*, *Frullania* sp., *Thuidium cymbifolium*, *Pohlia* sp., *Rhynchostegium vagans*, *Zygodon viridissimus*). A ještě jednou z končin méně exotických. Německý bryolog pozoroval poblíž Kemptenu v Bavorsku tyto mechy na umělohmotné fólii starší silážní jámy: *Bryum argenteum*, *B. bicolor*, *B. gemmiferum*, *B. caespiticium*, *Barbula unguiculata* a *Ceratodon purpureus*. A konečně do třetice (všeho dobrého). Na Azorských ostrovech byla nalezena játrovka *Lejeunea lamacerina*, která osídlila dokonce otevřenou stranu odhozené plechovky od piva.

zs (dle Bryol. Times 19, 1983 & 70, 1992; Bryol. Rundbr. 15, 1993)

UZÁVĚRKA PŘÍŠTÍHO ČÍSLA: 15.4. 1994

Uvítáme příspěvky psané na počítači (NLQ) nebo psacím strojem s novou páskou a bez rukopisných oprav a dalších poznámek (z důvodu možnosti převodu textu na PC scannerem bez ručního přepisování). Nejvíce vítány jsou samozřejmě příspěvky na disketě (v T602, MS Word nebo ASCII file). Hlavní články prosíme s anglickým abstraktem. Redaktoři si vyhražují právo na úpravu rukopisů, popř. krácení.

ČESKÁ A SLOVENSKÁ LICHENOLOGICKÁ BIBLIOGRAFIE VI.

sestavil J. Liška

- Černohorský Z. (1993): Výzkum lišejníků. - Vesmír, Praha, 72: 64.
 Černohorský Z. & Liška J. (1993): Czechoslovak lichenology in 1992. - Brit. Lichen Soc. Bull., London, 72: 38-40.
 Farkas E. & Vězda A. (1993): Five new foliicolous lichen species. - Folia Geobot. Phytotax., Praha, 28: 321-330.
 Gabriel J. (1993): Sekundární metabolity lišejníků 1. [Secondary metabolites in lichens 1.] - Bryonora, Praha, 11: 5-6.
 Holub Z. et al. [incl. Lackovičová A.] (1992): Phytoindication of air pollution of